

ДІЯЛЬНІСТЬ ПАРКІВ-ПАМ'ЯТОК САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ПОТРЕБ ЛЮДИНИ

Мета роботи. У статті розглядається питання діяльності парків-пам'яток садово-паркового мистецтва у системі забезпечення культурних потреб людини. Розкрито зміст основних понять. Проаналізовано засоби задоволення культурних потреб, а саме: культурні права людини і громадянина, їх забезпечення та виконання державою. **Методологія** полягає в застосуванні аналітичного, системного, термінологічного, культурологічного методів. **Наукова новизна** дослідження полягає у комплексному дослідженні поняття культурних потреб людини. **Висновки.** В результаті дослідження встановлено, що існує велика кількість нормативних документів, які регламентують діяльність та забезпечення культурних прав громадян як на державному, так і на міжнародному рівні. Культурні потреби є одним з найважливіших елементів у житті суспільства, які зумовлюють розвиток як самого суспільства, так і людини.

Ключові слова: парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва, потреби людини, культурні потреби людини, культурні права людини.

Дюжник Елена Викторовна, аспирантка Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Деятельность парков-памятников садово-паркового искусства в системе обеспечения культурных потребностей человека

Цель работы. В статье рассматривается вопрос деятельности парков-памятников садово-паркового искусства в системе обеспечения культурных потребностей человека. Раскрыто содержание основных понятий. Проанализированы средства удовлетворения культурных потребностей, а именно: культурные права человека и гражданина, их обеспечение и выполнение государством. **Методология** заключается в применении аналитического, системного, терминологического, культурологического методов. **Научная новизна** исследования заключается в комплексном исследовании понятия культурных потребностей человека. **Выводы.** В результате установлено, что действует большое количество нормативных документов, регламентирующих деятельность и обеспечение культурных прав граждан как на государственном, так и на международном уровне. Культурные потребности являются одним из важнейших элементов в жизни общества, которые обуславливают развитие как самого общества, так и человека. Осознавая свои потребности, человек формирует свой предметный мир, общественные отношения и самого себя.

Ключевые слова: парк-памятник садово-паркового искусства, потребности человека, культурные потребности человека, культурные права человека.

Diuzhnyk Olena, postgraduate of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

The activities of parks-monuments of landscape art in the system of cultural needs of people

Purpose of Article. In the article, the activities of parks-monuments of the landscape art are studied in the system of cultural needs of people. The content of the basic concepts is revealed. The means of fulfilling of different cultural needs, namely cultural human and civil rights, their security and performance are analysed. **Methodology.** The analytical, systematic, terminological, cultural methods are used. **Scientific Novelty.** The scientific novelty of the research is presented by the complex study of the concept of cultural needs. **Conclusions.** As a result of the research it is found that there is a large number of regulations that govern cultural activities and ensure the rights of citizens at both state and international level. Cultural needs are one of the key elements of the social life, which determines the development of a society and a man. Realizing their needs, people create their own objective worlds, public relations and themselves.

Keywords: park-monument of landscape architecture, human needs, cultural needs, human rights, cultural rights.

На сьогоднішній день вагоме значення для розвитку суспільства має культурний розвиток особи та забезпечення культурних потреб людини.

Потреба, за словником-довідником, це необхідність, основна рушійна сила дієвої активності індивіда, групи, колективу щодо самозбереження та забезпечення власної біологічної та соціальної цінності; внутрішні спонуки активності людини, характеристика об'єктивного в особистості [13]. Потреба як стан особистості, як вважає Л. П. Шиповська, завжди пов'язана з наявністю почуття незадоволеності, викликаного відсутністю того, що в даний момент потрібно людині [14]. Культурологічний словник-довідник тлумачить, потребу, як потреби людей, які є наслідком їхнього суспільно-історичного розвитку. Потреби відіграють велику роль у підтриманні життєдіяльності окремої людини, колективу і суспільства в цілому [6]. Потреби особи, соціальних груп завжди пов'язані з розвитком культури. По-перше, особа залежить від зовнішнього світу, від його культури, а, по-друге, прагнення до культури виявляється у формі потреб. Будь-яка соціальна потреба виступає культурною потребою людини в тому випадку, якщо вона сприяє реалізації її сутнісних сил, розвитку і самореалізації особи. Культурні потреби людини утворюються в ході його біографії, його культурно-діяльнісного онтогенезу [12].

Забезпеченням культурних потреб людини займаються культурно-просвітницьких установ, в тому числі парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва входять як до складу культурного надбання суспільства, так і до складу природно-заповідного фонду України. Закон

України "Про природно-заповідний фонд України" визначає парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва, як "найбільш визначні та цінні зразки паркового будівництва з метою охорони їх і використання в естетичних, виховних, наукових, природоохоронних та оздоровчих цілях" [11], так і в рекреаційних, освітньо-виховних та дозвіллевих цілях, на їх території проводять екскурсії та масового відпочинку населення [11].

Закон України "Про охорону культурної спадщини" визначає об'єкти садово-паркового мистецтва, як поєднання паркового будівництва з природними або створеними людиною ландшафтами [10].

Засобом задоволення культурних потреб в умовах набуття Україною рис демократичної, соціальної та правової держави, є культурні права людини і громадянина. Права громадян на сучасному етапі розвитку – це проблема, вирішення якої перебуває у центрі практичної діяльності як міжнародно-співтовариства, так і кожної держави.

За Конституцією України, право громадянина – це його можливість здійснювати певні дії для задоволення своїх життєво важливих матеріальних і духовних інтересів, які охороняє держава та які установлені державою та закріплені у Конституції та інших нормативно-правових актах [2]. Тобто права громадян – це можливість діяти так, щоб забезпечити своє нормальне існування, розвиток і задоволення власних потреб.

Культурні права громадян – це права, які уможливають задоволення культурних і духовних потреб громадян[4]; які дають можливість людині доступу до духовних цінностей свого народу та всього людства, як зазначає Копейчиков В. В. [7]. Отже, культурні права громадян – це права, що забезпечують можливості вільного духовного розвитку особистості та суспільства.

До основних нормативних документів, що регламентують діяльність зі збереження культурних прав громадян відносяться: Конституція України, Закони: "Про культуру", "Про природно-заповідний фонд України", "Про охорону культурної спадщини", "Про охорону навколишнього природного середовища" та Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права.

Конституцією України передбачено, що: "кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей" (ст. 23). За Конституцією України "кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір (ст. 34). Також "громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної власності відповідно до закону" (ст. 41). Право працюючих на відпочинок, яке забезпечується шляхом "надання днів щотижневого відпочинку, а також щорічної оплачуваної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час" (ст. 45). Громадянам гарантується "свобода літературної, художньої, наукової творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу" (ст. 54) [2].

Відповідно до Закону України "Про культуру" права громадяни у сфері культури передбачають "вільний вибір виду діяльності у сфері культури, засобів і сфер застосування творчих здібностей, провадження творчої діяльності самостійно або з використанням будь-яких форм посередництва; збереження, розвиток, пропагування культурної, традицій, звичаїв та обрядів; доступ до культурних цінностей, культурної спадщини і культурних благ; здобуття культурно-мистецької освіти" (ст. 6). Право на доступ до культурних цінностей та культурних благ, "яке реалізується шляхом утримання або надання закладам культури державної підтримки для забезпечення їх функціонування та доступності їх послуг для різних категорій населення" (ст. 8, п. 1). Тобто громадяни мають право на доступ до культурних цінностей шляхом відвідування парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. "Права громадян у сфері культури держава забезпечує шляхом створення відповідних умов для культурного розвитку громадян України, сприяє залученню їх до спільного процесу створення культурних цінностей. Громадяни України мають право зберігати, розвивати і пропагувати свою культуру, утворювати національно-культурні товариства, заклади культури", у тому числі парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва "як самостійно, так і з допомогою посередників та провадити будь-яку іншу діяльність у сфері культури, що не суперечить законодавству" (ст. 9, 10) [8].

За Законом України "Про природно-заповідний фонд України" з питань охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду громадяни України мають право на: участь в обговоренні проектів законодавчих актів із питань розвитку заповідної справи, формування природно-заповідного фонду; участь у розробці та реалізації заходів щодо їх охорони та ефективного використання, запобігання негативного впливу на них господарської діяльності; внесення пропозицій про включення до складу природно-заповідного фонду найбільш цінних природних територій та об'єктів; участь у здійсненні громадського контролю за охороною заповідних територій та об'єктів, внесення пропозицій про притягнення до відповідальності винних у порушенні вимог охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ст. 10). Об'єднання громадян мають право на участь в управлінні територіями та об'єктами природно-заповідного фонду шляхом: внесення пропозицій щодо організації нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, забезпечення їх охорони, ефективного використання і відтворення природних комплексів та об'єктів; сприяння державним органам в їх діяльності у цій сфері; участі у встановленому порядку у проведенні екологічної експертизи об'єктів, що негативно впливають чи можуть негативно вплинути на стан територій та

об'єктів природно-заповідного фонду; участі у контролі за додержанням режиму таких територій та об'єктів; здійснення відповідно до законодавства України інших заходів" (ст. 13).

Перелік парків-пам'яток садово-паркового мистецтва вносять до Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ст. 56).

Громадяни України мають право на подання клопотань про організацію парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Клопотання подаються до державних органів, уповноважених проводити їх попередній розгляд (ст. 51). Громадяни мають право здійснювати контроль за додержанням режиму парків-пам'яток садово-паркового мистецтва (ст. 63) [11].

Громадяни України мають право користуватися природними ресурсами України відповідно до Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" (ст. 4), в тому числі парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва, які входять до природних ресурсів України. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" передбачає, відповідно, такі права громадян: безпечне для його життя та здоров'я навколишнє природне середовище; участь в обговоренні та внесення пропозицій до проектів нормативно-правових актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища; участь в розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального і комплексного використання природних ресурсів; здійснення загального і спеціального використання природних ресурсів; об'єднання в громадські природоохоронні формування; вільний доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація) та вільне отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації, за винятком обмежень, встановлених законом; участь у публічних слуханнях або відкритих засіданнях з питань впливу запланованої діяльності на навколишнє природне середовище та у проведенні громадської екологічної експертизи; подання до суду позовів про відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище; оскарження у судовому порядку рішень, дій або бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо порушення екологічних прав громадян у порядку, передбаченому законом (ст. 9) [10].

Закон України "Про охорону культурної спадщини" передбачає, що органи виконавчої влади зобов'язанні забезпечити юридичних і фізичних осіб доступом до інформації, що міститься у витягах з Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а також надавати інформацію щодо програм та проектів та будь-яких змін у зонах охорони пам'яток та в історичних ареалах населених місць (ст. 6.). Також за згодою Органів охорони культурної спадщини можуть бути залучені до роботи досвідчені фахівці у сфері охорони культурної спадщини, "а також громадян на правах громадських інспекторів для спостереження за станом зберігання та використання пам'яток, їхніх територій і зон охорони, охоронюваних археологічних територій, історичних ареалів населених місць" (ст. 8). Відповідні органи "сприяють діяльності Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, інших громадських, науково-дослідних, проектних організацій, установ та підприємств різних форм власності щодо охорони культурної спадщини" (ст. 10), відповідно, ті, в свою чергу, сприяючи органам охорони культурної спадщини, "можуть встановлювати шефство над об'єктами культурної спадщини з метою забезпечення їх збереження, сприяють державі у здійсненні заходів з охорони об'єктів культурної спадщини і поширенні знань про них, беруть участь у популяризації культурної спадщини серед населення, сприяють її вивченню дітьми та молоддю, залучають громадян до її охорони" (ст. 11).

Незалежні групи спеціалістів з ініціативи об'єднань громадян, органів охорони культурної спадщини, а також інших органів можуть здійснювати громадську експертизу з питань охорони культурної спадщини. Висновки даної експертизи можуть враховуватися при прийнятті відповідних рішень згідно із законом.

Органи охорони культурної спадщини забезпечують, по можливості, вільний доступ до пам'яток з метою їх екскурсійного відвідування, якщо вони вважаються придатними для цього. Власник пам'ятки або уповноважений ним орган зобов'язані за погодженням з органами охорони культурної спадщини організувати такий доступ. Порядок цього доступу встановлюється охоронними договорами (ст. 12).

Інформування про об'єкти культурної спадщини, занесені до Реєстру, провадиться шляхом: публікації Реєстру та внесених до нього змін; надання інформації, що міститься в Реєстрі, у відповідь на запит на інформацію; встановлення охоронних дощок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок на пам'ятках або в межах їхніх територій незалежно від форм власності" (ст. 16).

Громадяни, за наявності погодження відповідного органу охорони культурної спадщини, мають право отримати об'єкти культурної спадщини, що є пам'ятками від власника у володіння, користування чи управління (ст. 18). Перелік пам'яток, які не підлягають приватизації, затверджується Верховною Радою України. Також пам'ятка національного значення, що перебуває у державній чи комунальній власності і потребує спеціального режиму охорони, може бути надана у користування за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини. Відповідно, юридичні та фізичні особи, яким були надані в користування об'єкти культурної спадщини, що є пам'ятками з культурно-освітньою, туристичною та іншою метою, відповідають за збереженість цих пам'яток і зобов'язані дотримувати вимог органів охорони культурної спадщини (ст. 25) [9].

Загальна декларація прав людини передбачає, що кожна людина, як член суспільства, має право: на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримання її гідності і для вільного

розвитку її особи прав у галузі культури за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідно до структури і ресурсів кожної держави (ст. 22); на відпочинок і дозвілля, включаючи право на розумне обмеження робочого дня та на оплачувану періодичну відпустку (ст. 24); вільно брати участь у культурному житті суспільства, втішатися мистецтвом, брати участь у науковому прогресі і користуватися його благами (ст. 27) [1].

У міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права зазначено що всі народи: мають право на самовизначення. На підставі цього права вони вільно забезпечують свій культурний розвиток; для досягнення своїх цілей можуть вільно розпоряджатися своїми природними багатствами і ресурсами без шкоди для будь-яких зобов'язань, що випливають з міжнародного співробітництва, основного на принципі взаємної вигоди, та з міжнародного права. Жоден народ ні в якому разі не може бути позбавлений належних йому засобів існування (Ч. 1, ст. 1); держави, які беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються забезпечити рівне для чоловіків і жінок право користування всіма економічними, соціальними і культурними правами, передбаченими в цьому Пакті (Ч. II, ст. 3); держави, які беруть участь у цьому Пакті, визнають право кожного на справедливі і сприятливі умови праці, включаючи, зокрема: відпочинок, дозвілля і розумне обмеження робочого часу та оплачувану періодичну відпустку так само, як і винагороду за святкові дні (Ч. III, ст. 7) [3].

Отже, на сьогоднішній день існує велика кількість нормативних документів, що регламентують діяльність та забезпечення культурних прав громадян як на державному, так і на міжнародному рівні. Однак не потрібно забувати, що культурні права - це не тільки юридична форма поширення і поглиблення знань, а й спосіб затвердження освіченості, інтелігентності, вихованості, формування культурної особистості.

Культурні потреби, за нашим дослідженням, є найважливішим елементом у житті суспільства, зумовлюють розвиток як самого суспільства, так і людини. Усвідомлюючи свої потреби, людина формує свій предметний світ, суспільні відносини і саму себе. Потреби людини нерозривно пов'язані з суспільством, вони взаємопов'язані і взаємообумовлені та являють собою результат соціокультурної взаємодії із навколишнім світом і з самим собою. Ця взаємодія сприяє задоволенню як наявних потреб людини, їх розвитку, так і формуванню нових потреб самого суспільства [5].

Держава на сьогодні має не тільки гарантувати охорону парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, а й повинна дбати про все різноманіття творчих проявів у парках-пам'ятках, про збереження й збагачення культурного, духовного потенціалу, про доступ до нього не тільки окремих соціальних верств населення, а всіх соціально-вікових категорій споживачів культурних послуг. Державі необхідно звернути увагу на сучасні тенденції, які застосовуються для поліпшення реалізації культурних потреб у світі.

Література

1. Загальна декларація прав людини: Міжнародний документ від 10.12.1948 [Електронний ресурс] / ООН // ВРУ. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Конституція України: від 28.06.1996, тлумачення від 15.03.2016 [Електронний ресурс] // ВРУ. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права людини: Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 [Електронний ресурс] / ООН // ВРУ. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
4. Молдован В. В. Правознавство : навч. посіб. / В. В. Молдован, Л. І. Чулінда. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 2010.
5. Петров Л. И. Потребность как предмет социокультурной рефлексии / Л. И. Петров // Омский научный вестник. – 2012. – № 3 (109) – С. 238–242.
6. Потреба // Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник / З. В. Гіптерс. – К. : Професіонал, 2006. – С. 230–231.
7. Правознавство : навч. посіб. / за ред. В. В. Колейчикова. – 2-е вид., перероб та доп. – К. : Юрінком Інтер, 1999.
8. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2778-17/conv>.
9. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 № 1805-III [Електронний ресурс] // ВРУ. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
10. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII [Електронний ресурс] // ВРУ. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
11. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII [Електронний ресурс] // ВРУ. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/conv>.
12. Рашидова С. С. Проблема формування художніх потреб у процесі культурного становлення особистості / С. С. Рашидова // Духовність особистості: методологія, теорія і практика. – 2011. – 5 (46) – С. 116–121.
13. Словник-довідник правових, політологічних, соціологічних та економічних термінів / уклад.: І. П. Байрак та ін. – К. : Міленіум, 2008. – 296 с.
14. Шиповская Л. П. Человек и его потребности : учеб. пособ. / Шиповская Л. П. – М. : Альфа ; ИНФРА-М, 2008. – 432 с.

References

1. Universal Declaration of Human Rights from December (1948, 10.). United Nations. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015 [in Ukrainian].
2. The Constitution of Ukraine (1996, June, 28). Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> [in Ukrainian].

3. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. (1966, December, 16). United Nations. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/activities_of_parks_monuments_landscape_art_are_studied_in_the_system_of_cultural_needs_of_people_995_042 [in Ukrainian].
4. Moldovan, V. & Chulinda, L. (2nd ed.). (2010). Law studies. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Petrov, L. I. (2012). Need as a subject of socio-cultural reflection. Omsk Scientific Bulletin, 3 (109), 238–242 [in Russian].
6. Hipters, Z. V. (2006) A Need. Culturological Dictionary. Kyiv: Professional [in Ukrainian].
7. Kopyeychikova, V. V. (1999). Law studies. Kyiv: Inter Yurinkom [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine on culture from December 14 2010, № 2778-VI. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2778-17/conv> [in Ukrainian].
9. Law of Ukraine on protection of cultural heritage from June 08 2000, № 1805-III. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> [in Ukrainian].
10. Law of Ukraine on the Environmental Protection from June 25 1991, № 1264-XII. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. [in Ukrainian].
11. Law of Ukraine on Nature Reserve Fund of Ukraine from June 16 1992, № 2456-XII. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/conv> [in Ukrainian].
12. Rashidov, S. S. (2011). Shaping of artistic needs in the cultural identity formation. Spiritual personality: methodology, theory and practice, 5 (46), 116–121 [in Ukrainian].
13. Bairac, I. P. (2008). Glossary Directory of legal, political, social and economic terms structure. Kyiv: Millennium [in Ukrainian].
14. Shipovskaya, L. P. (2008). Man and his needs. Moscow: Alfa; INFRA-M [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 05.12.2016 р.

УДК 008 (477)

Пилявець Людмила Степанівна
здобувач Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв

МОВА І ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Мета статті – проаналізувати основні аспекти вирішення ідентифікаційних проблем української культури в умовах глобалізаційних трансформацій з акцентуацією уваги на проблемах мови. **Методологічною** основою дослідження слугують загальнонаукові та культурологічні методи дослідження, які становлять основу низки підходів, серед яких: комплексний, який передбачає встановлення всіх взаємозв'язків глобалізаційних трансформацій та використання під час їх дослідження різноманітних методів у різних формах поєднання; системний, який передбачає розгляд глобалізаційних трансформацій як системи, що дає змогу виявити безліч елементів, які її утворюють, класифікувати та впорядкувати зв'язки між цими елементами, та ін. **Наукова новизна** полягає у окресленні теоретичних аспектів проблеми кризи української культури в умовах глобалізаційних викликів, зокрема в контексті збереження національної мови. **Висновки.** Процеси культурно-інформаційної глобалізації розмивають підвалини культурної самотождності, а найбільше національної мови. Домінуючими негативними викликами у вітчизняній мовній сфері є: міграція і полікультурність, що провокують перемішування, пересікання вітчизняних кордонів іномовними зразками. Для забезпечення суспільної злагоди держави змушені надавати статус офіційної декільком мовам, визнавати існування лінгвокордонів. При цьому неминуча інтеграція провокує бажання країни ідентифікуватися, зайняти своє місце у світі, що неможливо без знання інших мов, а це почасти "засмічує" мову міжмовними запозиченнями, розхитує мовну норму.

Ключові слова: глобалізація, трансформації, мова, українська культура.

Пилявец Людмила Степановна, соискатель Национальной академии руководящих кадров культуры и искусства

Язык и глобализационные трансформации в украинской культуре: теоретические аспекты

Цель статьи – проанализировать основные аспекты решения идентификационных проблем украинской культуры в условиях глобализационных трансформаций с акцентуацией внимания на проблемах языка. **Методологию** исследования составили общенаучные и культурологические методы, которые легли в основу ряда подходов, среди которых: комплексный, предусматривающий установление всех взаимосвязей глобализации и использования во время ее исследования различных методов в различных формах сочетания; системный, предусматривающий рассмотрение глобализационных трансформаций как системы, что позволяет выявить множество элементов, которые ее образуют, классифицировать и упорядочить связи между этими элементами, и другие. **Научная новизна** заключается в обрисовке теоретических аспектов проблемы кризиса украинской культуры в условиях глобализационных вызовов, в частности в контексте сохранения национального языка. **Выводы.** Процессы культурно-информационной глобализации размывают фундамент культурной идентичности, а больше всего национального языка. Доминирующими негативными вызовами в отечественной языковой сфере являются: миграция и поликультурность, провоцирующие перемешивание, пересечение отечественных границ иноязычными образцами. Для обеспечения общественного согласия государства вынуждены предоставлять статус официального нескольким языкам, признавать существование лингвограниц. При этом неизбежная интеграция провоцирует желание страны идентифицироваться, занять свое место в мире, что невозможно без знания других языков, в это отчасти "засоряет" язык межъязыковыми заимствованиями, расшатывает языковую норму.

Ключевые слова: глобализация, трансформации, язык, украинская культура.